

REKABET İÇİN KÜMELENME MODELİ

Umut Oran
ISTANBUL Kümelenme'08 Konferansı
4 Aralık 2008

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE KRİZ ANALİZİ İÇİN 3T (TANI-TEŞHİS-TEDAVİ)

- Hem Dünyada hem de Türkiye'de ekonomik krizden çıkış için “3T- Teşhis-Tanı-Tedavi” ilkesinden hareket etmeliyiz.
- Öncelikle Türkiye'de yaşanan ekonomik sıkıntıları ‘TEŞHİS’ için sorunları özetleyeceğim; ardından ‘TANI’ koymak ve ‘TEDAVİ’ gerçekleştirmek için kümelenme yönteminden nasıl yararlanabileceğimizi aktaracağım.

TEŞHİS 1:

DÜNYADA FİNANSAL TÜRKİYE'DE REEL KRİZ

- Bütün dünyada özellikle son 6 ayda her gün derinleşen, ekonomik kriz yaşanıyor.
- Küresel ekonomik krizin kaynağı finans sektörü, ilk patlak verdiği yer mortgage sektörü.
- Türkiye'de yaşanan ekonomik krizin 1. kaynağı küresel kriz değil; yanlış yönetim (gündem ve öncelik) sonucunda reel sektörün rekabet gücünün zayıflamasıdır ve yüksek borçlanma oranıdır.

TEŞHİS 2:

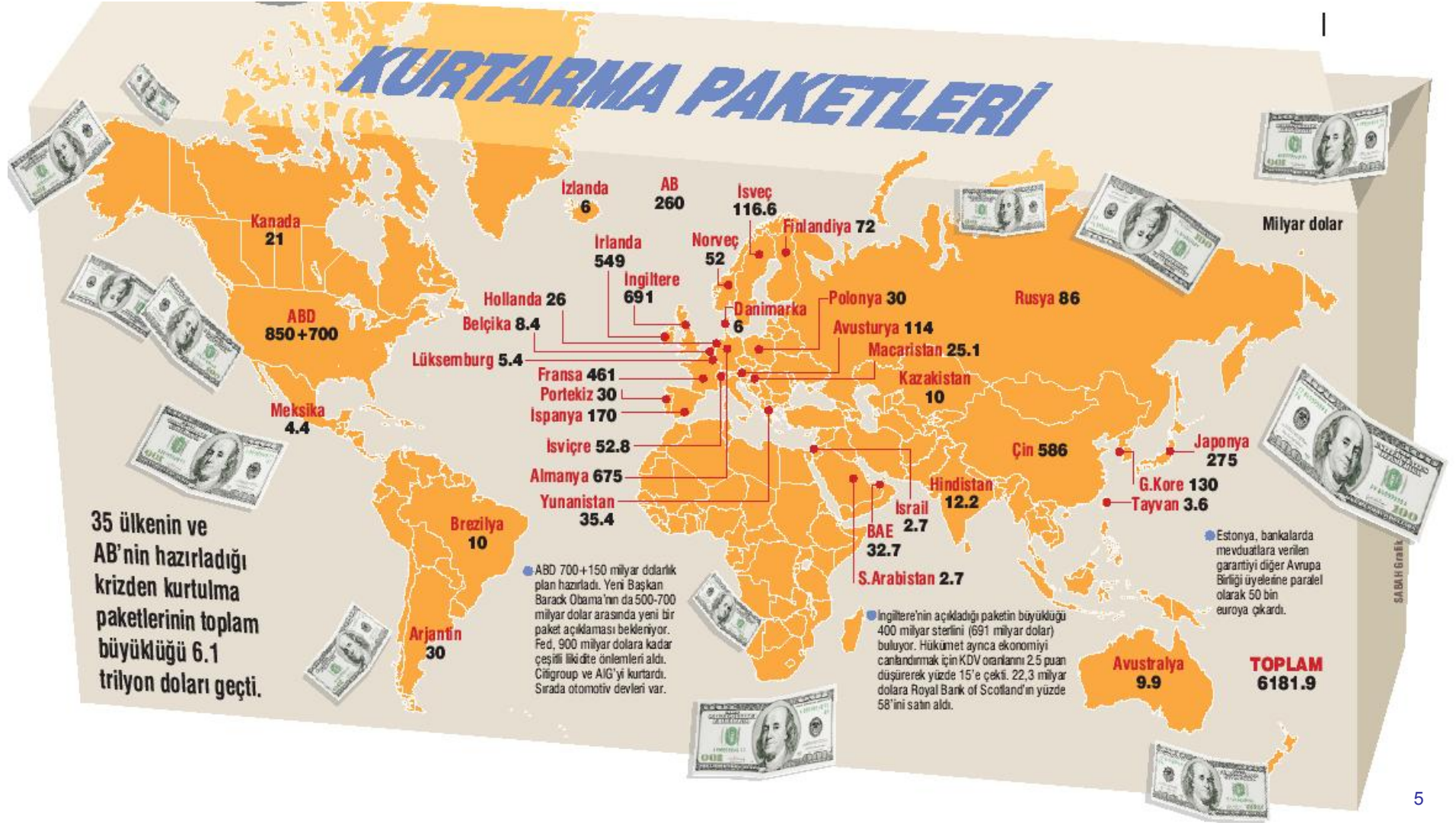
TÜRKİYE EKONOMİSİNİN 2008 KARNESİ

ZAYIFLARLA DOLU

- Açıklanan işsizlik: %9.8
- **Efektif-reel işsizlik** (kısa süreli çalışanlar, işsiz olduğu halde iş aramayanlar, mevsimlik çalışanlar): %**16.2 -4,339 milyon**
- IMF, 2008 enflasyon tahmini: %**10.5**
- MB enflasyon beklentisi: %**11.7**
- Toplam dış borç stoku **284 milyar \$**; özel kesim borcu 190 milyar \$
- Toplam cari açık (Ocak-Eylül) **35.3 milyar dolar**

TEŞHİS 3:

Ülkemizde kriz ciddiye ve dikkate alınmıyor!

TANI1:

İTHALATA DAYALI BÜYÜME MODELİNDE YOLUN SONUNA GELİNDİ

Türkiye'nin on 6 yıldır izlediği yüksek faiz-düşük kur eksenli ekonomi politikası sonucunda Türkiye, yıllık ort. %5.7 gibi yüksek ama diğer GOÜ'lere kıyasla vasat bir büyüme gerçekleştirdi. Ağır bir bedel karşılığında...

- Yüksek **CARİ AÇIK...**
- Yüksek **DIŞ TİCARET AÇIĞI**
- Yüksek **BORÇLANMA**
- Yüksek **ENFLASYON**
- Yüksek **İŞSİZLİK**

TEDAVİ: **YENİ BİR KALKINMA MODELİ ZAMANI**

Türkiye'nin içinde bulunduğu işsizlik, cari açık odaklı facit daireden çıkışı için yeni bir kalkınma modeli zamanı.
Çıkış için...

**İstihdam odaklı, ihracat hedefli; sektörel kümelenme-
bölgesel kalkınma modeli...**

Kümelenme modelinin dünyadaki en iyi uygulamaları dikkate alarak; yerel deneyimlerden faydalanarak ülke genelinde kümelenme modeli zamanı...

Kalkınmada Denenmiş Yaklaşım

Kümelenme Modeli

- ❑ **Hedef:** Doğru bölgede doğru sektörün doğru bir şekilde gelişmesini sağlamak
- ❑ Her bölgede belirli bir gelişmişlik düzeyine sahip veya gelişme potansiyeline sahip sektörlerin gelişmesi için uygun şartları sağlamak
- ❑ Dünyada bu modelin başarıyla uygulandığı örnek ülkeler: Çin, Hindistan, İtalya, ABD

ÇİN KÜMELENME İLE KALKINIYOR

110 HAZIR GİYİM-TEKSTİL HAVZASI

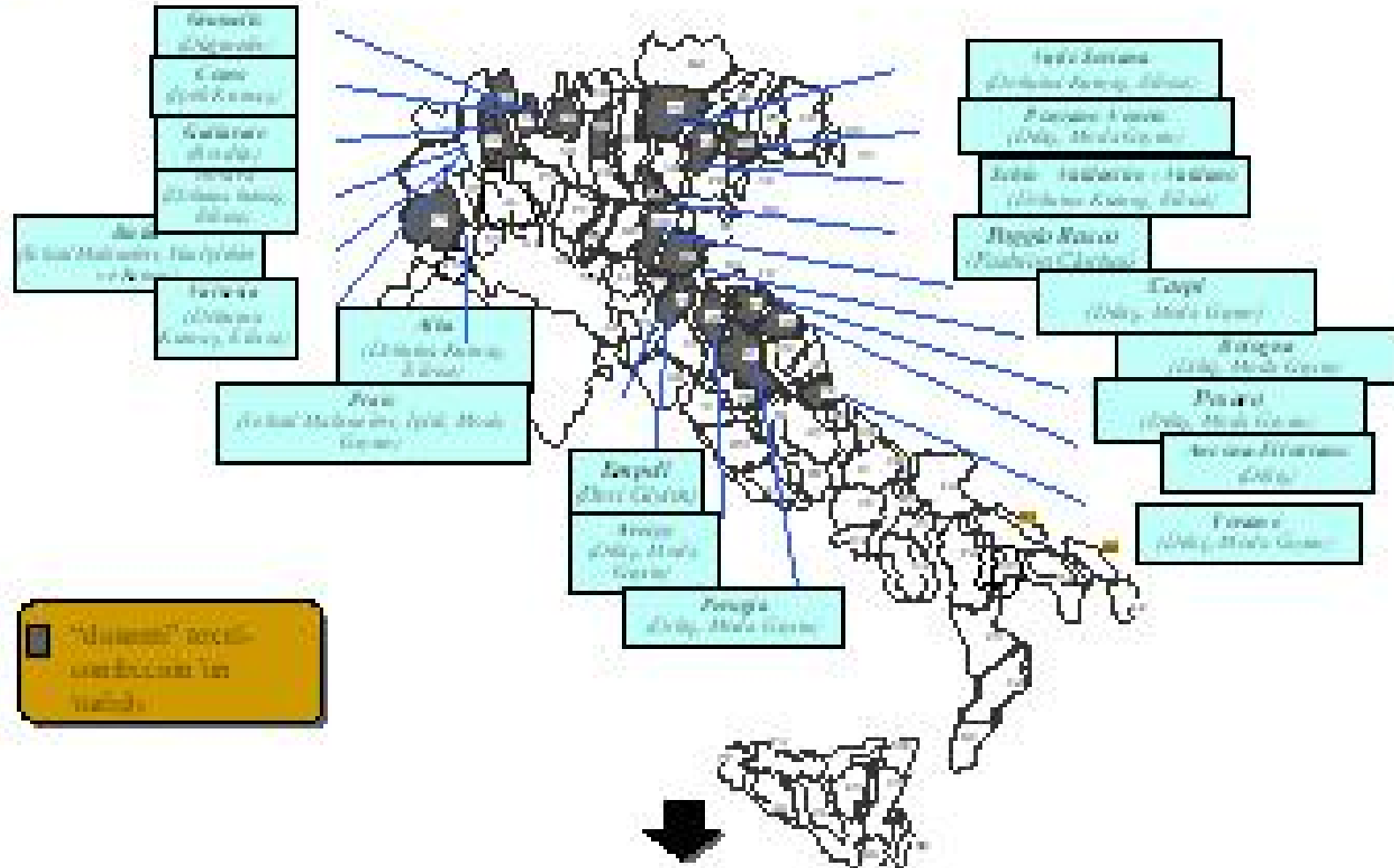

- Hongzhou – 1760 imalatçı, 290.000 istihdam
- Ningbo – 2000 imalatçı (takım elbise)
- Wenzhou –spor giyim
- Yurping – spor/ günlük giyim
- Quanzhou -8000 firma- 500.000 istihdam -53 milyar RMB ciro
- Chaozhou – gece kıyafeti- nikah kıyafeti
- Humen - 1.200 imalatçı- bayan pjama
- Jun'an – 4000 firma, 6.5 milyon RMD (Jeanswearcity- Denimcity)
6 million m2 üretim alanı
- 1.200.000 tek bir firma

Hindistan'da Bilişim ve Hazır Giyim Havzaları

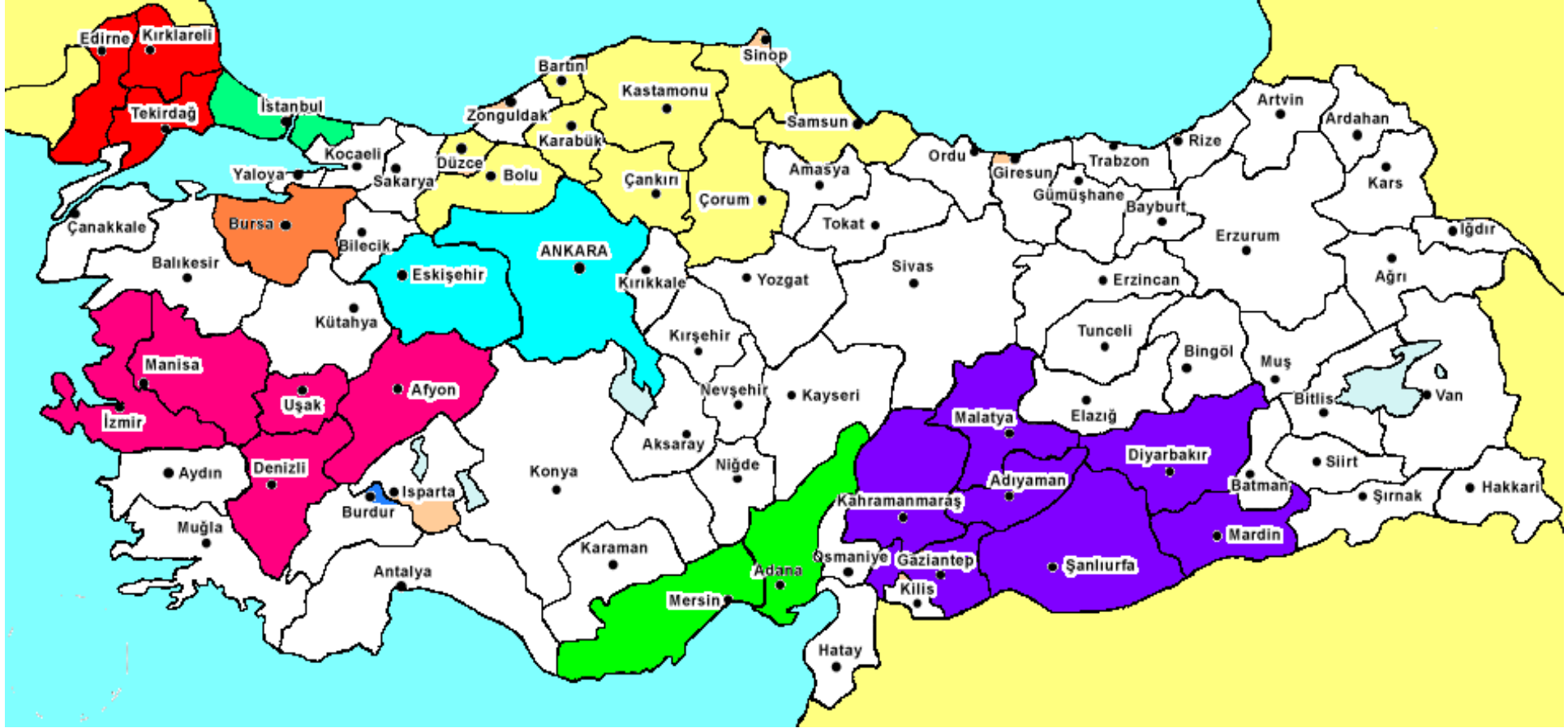

KÜMELENME ANALİZİ: İtalya Tekstil Örneği

İtalya: Kümeler çok gelişmiştir. Bunların bu kadar gelişip, çabuk büyümelerinin nedeni aralarındaki iletişimin çok iyi olmasıdır. Bu kümeler kendi aralarındaki organizasyonu çok iyi yaparlar.

Türkiye’de Sektörel Kümelenme Modeli Tekstil ve Hazır Giyim

1. KIRKLARELİ, EDİRNE, TEKİRDAĞ (BOYA + TERBİYE)
2. İSTANBUL (KONFEKSİYON)
3. İZMİR, MANİSA, UŞAK, AFYON, DENİZLİ (PAMUKLU, KALIN İPLİK DOKUMA, KONFEKSİYON)
4. DÜZCE, BOLU, BARTIN, KARABÜK, KASTAMONU, SİNOP, CANKIRI, ÇORUM, SAMSUN (DOKUMA KONFEKSİYON)
5. ANKARA, ESKİŞEHİR (DOKUMA KONFEKSİYON)
6. G.ANTEP, K.MARAŞ, MALATYA, ADIYAMAN, Ş.URFA, DİYARBAKIR, MARDİN (PAMUKLU ÖRME, KONFEKSİYON)
7. ADANA, MERSİN (DOKUMA KONFEKSİYON)
8. BURSA (SENTETİK İPEK, H.GİYİM, TEKSTİL)

TEKSTİL VE HAZIR GİYİM KÜMELENME MODELİ İÇİN HAZIR

3D (Değişim-Dönüşüm-Destek) STRATEJİ EYLEM PLANI

- 2 Ana EYLEM
- 7 Tedbir
- 28 Başlık

Doğu ve Güneydoğu'da Sektörel ve Bölgesel Kalkınma
İçeren Teşvik

KÜMELENME İÇİN EYLEM ZAMANI

- Ulusal Kümelenme Politikasının geliştirilmesi konusunda AB Komisyonu ve Dış Tic. Müsteşarlığının koordinasyonunda çalışma ilerliyor.
- Başarı için hükümetin uyguladığı kalkınma stratejisi ile kümelenme politikası arasında uyum, eşgüdüm ve hükümetin tam desteği şart.
- Şu ana kadar Türkiye’de başarıya ulaşan kümelenme projeleri büyük ölçüde, yerel liderlerin ve kurumların özverisi ile gerçekleşti...

Örnek: Adıyaman Hazır Giyim Kümelenme Projesi

Adıyaman'da 4,5 yıl Önce Kümelenme Projesine Başlarken

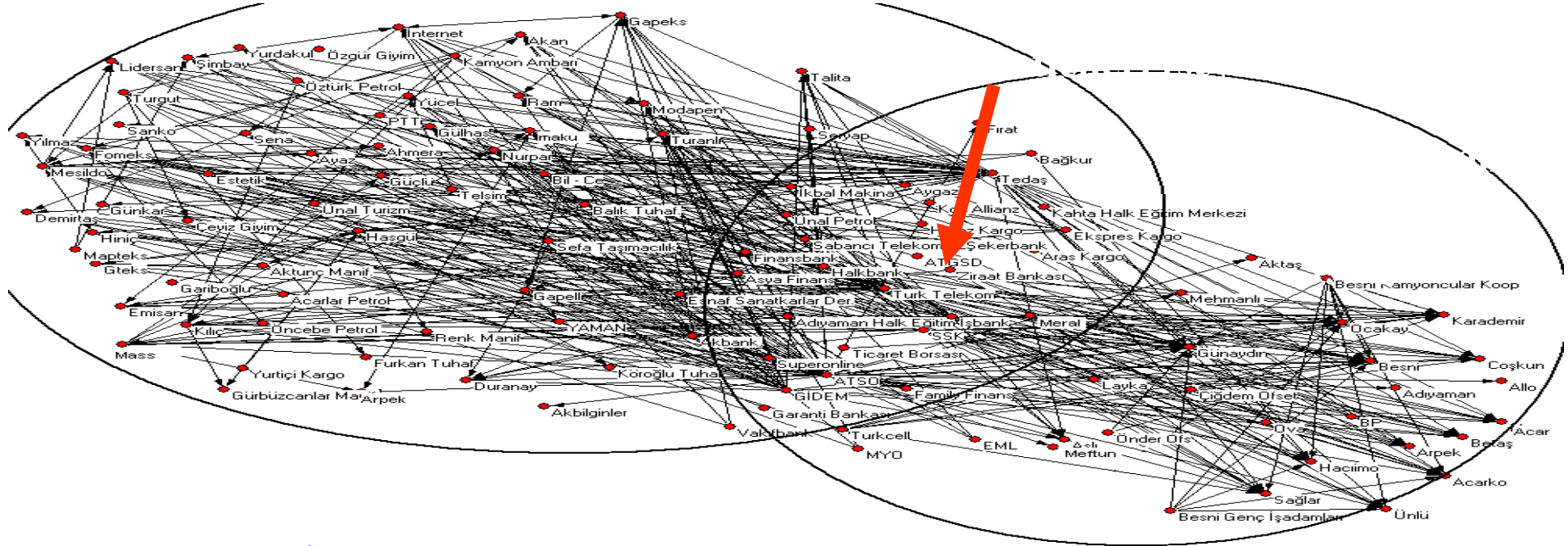
1. **Büyük düşün (Think big):** Hedefimiz bütün Türkiye'de yerel kalkınma çalışmalarına örnek olacak bir proje geliştirmektir
2. **Küçük başla (Start small):** Bütün Türkiye ekonomisi dikkate alındığında Adıyaman ekonomisi küçük bir pay alıyordu.
3. **Zamanla ölçeği büyüt (Make it scalable):** GAP idaresi proje başlatacak. Hükümet yetkililerinin Türkiye genelinde uygulanması için gündemine girdi

Adıyaman'da 4,5 Yılda Somut Başarı

Valilik, Belediye Başkanlığı, GAP İdaresi, Ticaret ve Sanayi Odası, eğitim kurumları, STK'lar ve işadamları kalkınma hamlesi için güç birliği oluşturdu

- **60 yeni firma**
- **5 bin kişiye istihdam**
- **200 milyon dolar ihracat**
- **Güneydoğu'da göç vermeyen bir il**

Adıyaman Tekstil ve Konfeksiyon Kümelenme Geliştirme Projesi

Kaynak: UNDP GAP-GİDEM (Girişimci Destekleme Merkezleri) Projesi, 2005

- **Koyu noktalar lider oyuncuları gösteriyor**
- **Kümelenme arası iplik ve konfeksiyon üreticileri arasında olması gereken kumaş üreticilerinin seyrek olduğunu gösteriyor**

SONUÇ:

- **ATEM (Adıyaman Tekstil Eğitim Merkezi) kuruldu**
- **ATEKS (Adıyaman Tekstil ve Konfeksiyon Sanayicileri Derneği)**

ADİYAMAN KÜMELENME PROJESİ BÖLGEYE UMUT IŞIĞI YAYDI

Adiyaman hem içsel hem de dışsal kümelenme (cluster) yaratmıştır.

Bölge, Türkiye'nin tekstil ve konfeksiyon üretim merkezi haline gelecek dünyada da söz sahibi olacaktır.

Pamuk
İplik
Dokuma
Örme
Terbiye
Hazır giyim
Konfeksiyon
Yıkama
Eğitim
Organik pamuk

ADIYAMAN PROJESİ

- Adıyaman projesi, Türkiye’de 4,5 yılda bir ilin ekonomik kaderinin değiştirilebileceğini gösterdi.
- Adıyaman’daki başarı GAP İdaresi’ni harekete geçirdi. Farklı kümelenme projeleri gerçekleştirilmesi kararı alındı (**GAP Rekabet Gündemi**)
- **GAP Eylem Planı**
- Bolu’da turizm sektöründe kümelenme çalışmaları başladı.

EN ÖNEMLİ BAŞARI DA;

- Kadın işsizlik oranı, Ocak 2008'de AB ortalamasını arttırdı
- Adıyaman'da bugün analar çocuklarının dağdan inmesini değil; mesaiden dönmesini bekliyor...(TERÖR)
- Artık, Adıyamanlı gençler iş aramak için başka illerin kapsını aşındırmak zorunda kalmıyor, doğdukları yerde karınları doyurabiliyor, hayatlarını devam ettirebiliyorlar...(GÖÇ)

SON SÖZ: Kümelenmeyi Türkiye Geneli Yayma Zamanı...

- **TEŞHİS:** Türkiye son 6 yılda yüksek faiz-düşük kur politikası sonucunda; cari açığa, işsizliğe, yüksek enflasyona mahkum oldu.
- **TANI:** Bu politikalar sonucunda özellikle reel ve ihracatçı sektörler, rekabet güçlerini yitirdiler. Küresel krizle birlikte sorunlar ötelenemez boyuta ulaştı.
- **TEDAVİ:** İstihdam odaklı, ihracat hedefli yeni bir kalkınma modeli zamanı. Bu model de, bölgesel kalkınma- sektörel kümelenme olmalıdır.

**“ Dün dünde kaldı cancağzım
artık yeni bir şey söylemek lazım “**

Mevlana

Teşekkür ederim...

www.umutoran.com

uoran@dominotekstil.com.tr